

Raaseporin kaupunki

Pinjaisten luontoselvitys

täydennys 2009

Silvestris luontoselvitys oy
7.9.2009

Sisältö

1.	Yleistä.....	3
2.	Alueiden kuvaukset ja suositukset	3
3.	Tulokset.....	8
3.1.	Lajisto	8
3.2.	Uhanalaiset lajit	8
3.3.	Erytissuojellut ja tiukasti suojellut lajit.....	8
3.4.	Luontotyytit	8
3.5.	Uhanalaiset luontotyytit	9
3.6.	Ekologiset yhteydet.....	9
4.	Vaikutukset Mustionjoen Natura 2000 -alueeseen.....	9
5.	Lähteet	9

Liite 1: Lajiluettelot

Kansikuva: Näkymä Forsbyntieltä kohti koulua (Billnäs skola). (EV)

Selvityksen laatija:

Esko Vuorinen
Heikinkatu 4
10300 Karjaa
gsm 050 538 0386
esko.vuorinen@silvestris.fi

1. Yleistä

Tämä luontoselvitys on tehty Raaseporin kaupungissa sijaitsevan Billnäsin (Pinjaisten) ruukin eteläisiltä alueilta. Selvitys on täydennys vuonna 2008 laadittuun luontoselvitykseen (Vuorinen 2008). Selvityksen maastotyön teki ja raportin laati luontokartoittaja (eat) Esko Vuorinen Silvestris luontoselvitys oy:stä.

Luontoselvityksen maastokartoitus tehtiin 20.8.2009. Tällöin tarkastettiin koko kaava-alue kävellen. Maastotyön menetelmät olivat samoja kuin 2008 selvityksessä.

Selvityksen kohteena on noin 11,6 hehtaarin suuruinen alue, joka rajautuu vuoden 2008 luontoselvityksen alueeseen. Alue on pääosin peltoa. Alueen rajaus käy ilmi kartasta 1.

2. Alueiden kuvaukset ja suositukset

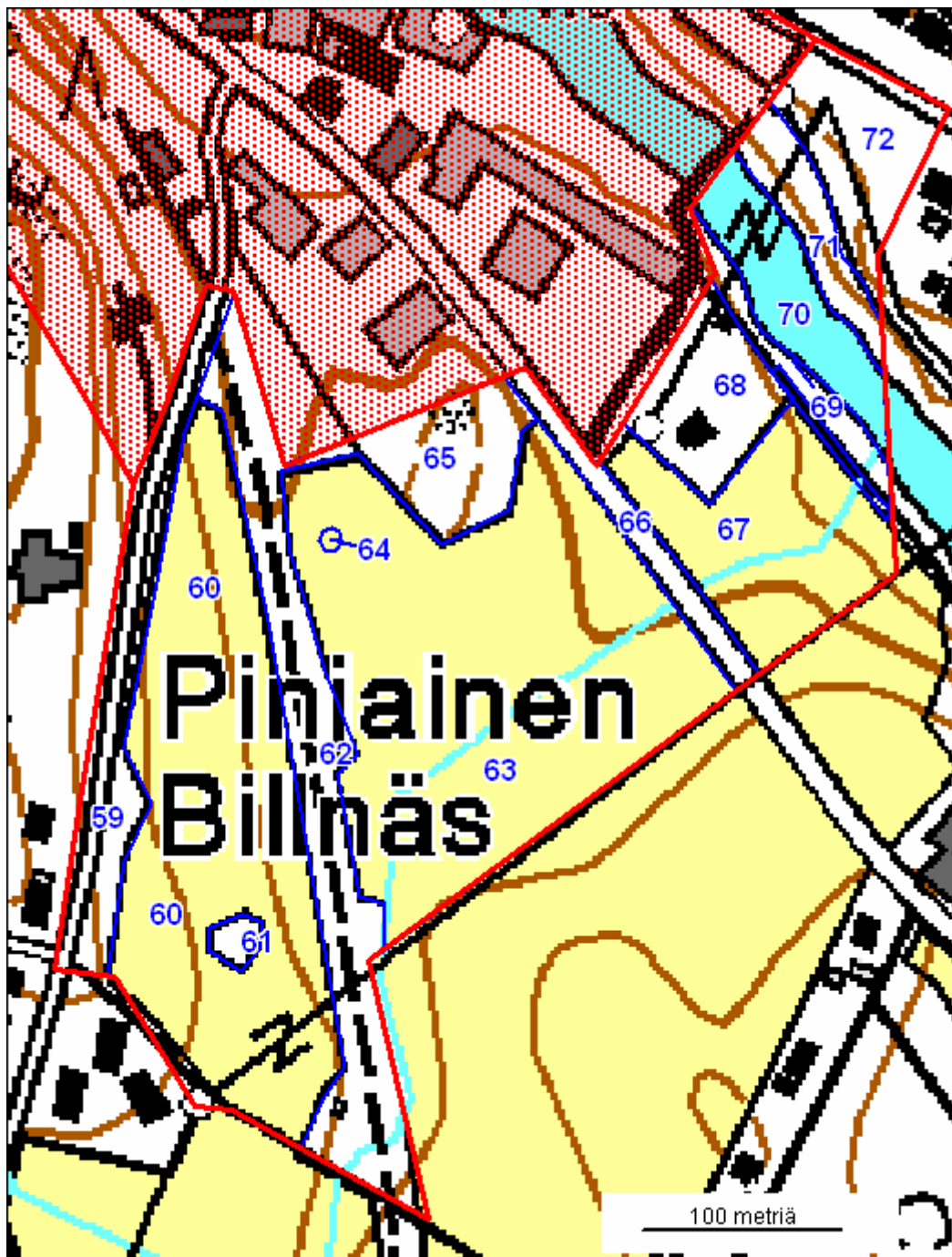
Selvitysalue on tässä raportissa kuvattu 14 osa-alueena (kartta 1). Joka kuviosta on lyhyt kuvaus sekä luonnonarvoihin perustuva arvotus. Aluenumerot alkavat tässä täydennysselvityksessä numerosta 59, kun vuoden 2008 selvityksessä osa-alueiden numerointi päättyi numeroon 58.

Arvoluokituksena on käytetty asteikkoa 0-5 eli samaa kuin vuoden 2008 selvityksessä (2008 raportissa on esitetty myös arvoluokkien tarkemmat kriteerit).

- 5 Kansallisesti arvokas.
- 4 Maakunnallisesti arvokas.
- 3 Paikallisesti erittäin arvokas.
- 2 Paikallisesti arvokas.
- 1 Vähäiset luonnonarvot.
- 0 Ei luonnonarvoja.

Jos arvoluokitus on 2 tai enemmän, on numeron jäljessä suluissa lyhyesti mainittu ne tärkeimmät luonnonarvot, joihin luokitus perustuu.

Maankäyttösuositus on annettu alueille, joiden arvoluokka on 2 tai enemmän. Suosituksissa on annettu sekä kaavoitusta koskevia suosituksia, että myös ehdotuksia alueiden hoidolle, vaikka tämä raportti ei olekaan varsinainen hoitosuunnitelma.

Kartta 1. Selvitysalueen rajaus on merkitty punaisella viivalla, osa-alueet sinisellä, vuoden 2008 selvityksen alue punaisella pisteytyksellä.

Pohjakartta: © Maanmittauslaitos, lupa nro 801/MML/09

Osa-alue 59 Forsbyntie

Tienvarren kasvillisuus koostuu tavanomaisista piennarlajeista (juolavehna, komealupiini, särmäkuisma, pelto-ohdake, niittyleinikki, leskenlehti, peltovalvatti ym.) Tien ja pyörätien väliin on istutettu puurivi.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 60 Pelto

Viljanviljelyksessä oleva pelto.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 61 Peltosaareke

Nuorta pihlajaa ja harmaaleppää kasvava kivikkoinen peltosaareke. Kenttäkerros koostuu tavanomaisista lajeista.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 62 Vanha ratavalli

Eteläpäässä ratavallilla kasvaa tiheää vesakkoa ja pensaikkaa (haapa, tuomi, pajut). Pensaikkaa on Rukoushuoneentieltä n. 150 metriä, jonka jälkeen n. 85 metriä vallilla kasvaa vain muutama nuori koivu ja mänty sekä yksi aitaorapihlaja (kansikuvassa on näkyvissä tämä jakso). Pohjoispäässä on taas tiiviimpää pensaikkaa. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat runsaimpina hietakastikka, maitohorsma ja mesiangervo.

Vallin harjaa pitkin kulkee käytetty polku.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 63 Pelto

Pellon läpäisee syvätkö oja. Ojan pohjoispuolella pelto on nurmella, eteläpuolella viljalla. Ojan lajistoon kuuluu tavanomaisempien lajien lisäksi kohtalaisen harvinainen vesihierakka.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 64 Peltokallio

Pieni kalliopaljastuma pellolla. Kasvillisuus on nurmiröllivaltaista, lisäksi hopeahanhikkia ja keltamaksaruohoa.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 65 Puistomainen metsikkö

Puoliavoin kukkula, jossa kasvaa isoja vaahteroita ja koivuja sekä niiden katveessa vuorotteleva heinikko ja lehtivesakko (vuorijalava, raita, haapa). Alueella on rakennusten perustuksia ja betoninen kellari. Kenttä- ja pensaskerroksessa on runsaasti vanhoja metsittyneitä koristekasveja, mm. juhannusruusuja, pihasyreenejä, suopayrttiä ja illakkoa.

Arvo: 2 (vanhoilla puilla on merkitystä tikkalinnuille ja lahottajalajistolle)

Suositus: Alueen voisi jättää kehittymään luonnontilaan. Vanhat puut tulisi mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Kellari voi olla lepakoiden talvehtimispaikka ja siten luonnonsuojelulain suojaama.

Osa-alue 66 Ruukintie

Tien pientareilla vallitsee hietakastikka. Muu lajisto koostuu tavanomaisista piennarlajeista, vaateliaimpina pukinjuuri, ahdekaunokki ja hopeahanhikki. Lupiini on leviämässä ja pariin kohtaan on iskeytynyt kurturuus. Puiden taimia, etupäässä vaahteraa on runsaasti.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 67 Pelto

Nurmipelto. Pellon läpäisevän ojan penkoilla kasvaa nuoria tuomia, tervaleppiä ja pajuja.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 68 Pihapiiri

Puistomaisesti hoidettu alue, jossa on isoja puita, leikattua nurmikenttää, peltoa vasten pensaikkoa ja tavanomaista piennarlajistoa (sarjakeltanoa, hietakastikkaa ym.).

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 69 Rantametsä

Kapea puustoinen kaistale joen äyräällä. Leppien ja koivujen ohella esiintyy vaahteraa, saarnea ja vuorijalavaa. Puusto on varsin tiheä ja aluskasvillisuus sen takia niukkaa: mm. kieloa ja lehtonurmikkaa esiintyy. Sammallajisto on monipuolinen ja sisältää hyvää lehtolajistoa (Vuorinen 2000).

Arvo: 2 (jalopuut)

Suositus: Säilytetään rakentamatta. Metsäkaistaa voidaan hoitaa jalopuita suosien, varovaisesti harventaen. Mahdollisuuksien mukaan tulee säilyttää kuolleet puut paikoillaan.

Osa-alue 70 Mustionjoki eli Karjaanjoki

Mustionjoki kuuluu Natura 2000 -verkostoon. Suojeluperusteina ovat kahden uhanalaisen simpukkalajin esiintyminen joessa. Jokihelmisimpukkaa Mustionjoessa on niukasti, mutta vuollejokisimpukkaa esiintyy runsaasti. Mustionjokea pidetäänkin vuollejokisimpukan tärkeimpänä esiintymänä maailmassa.

Joen tarkempi kuvaus ja suositukset ovat vuoden 2008 raportissa.

Arvo: 5 (arvokas lajisto, uhanalaiset lajit)

Suositus: Mustionjoen suojele toteutetaan vesilain mukaisesti. Alueella tai sen lähistöllä eikä sen tehdä toimia, jotka voisivat merkittävästi heikentää alueen Natura-arvoja (ks. 2008 raportti).

Osa-alue 71 Rantametsä

Rantatöyrään metsäkaista on luonnontilaisimmillaan kuvion eteläpäässä. Siellä kasvaa tusinan verran kookkaita vaahteroita ja vuorijalavia. Aluskasvillisuus on puiden katveessa niukkaa latvuspeitteen varjostuksen vuoksi – lajeina mm. hiirenporras, mustaherukka, lehtonurmikka, metsätähti. Pohjoisosassa kuviota, lähellä kävelysiltaa on betoninen sokkeli ja metsä aukkoisempaa. Aluskasvillisuus on siellä tiheää ja rehevää, lajeina mm. nokkonen, vadelma, seittitakiainen.

Arvo: 2 (jalopuut, kuolleen puuaineksen kohtalainen määrä)

Suositus: Jätetään luonnontilaan. Lähinnä siltaa voidaan varovaisesti harventaa jalopuita suosien.

Osa-alue 72 Entinen viljelyalue

Vanhalle pellolle on kasvanut varteva lehtivesakko ja -metsä. Kenttäkerroksessa tavanomaista joutomaalajistoa (pujo, maitohorsma, vadelma, nokkonen). Vasarasepätien varressa kasvaa istutetut vuorijalavat.

Arvo: 1

Suositus: -

3. Tulokset

3.1. Lajisto

Selvitysalueella tavattiin 107 kasvilajia, mikä on kohtalaisen korkea lajimäärä, kun ottaa huomioon, että peltojen rikkalajistoa ei inventoitu kattavasti. Lajeista seitsemän on sellaisia, joita ei havaittu vuoden 2008 selvityksessä. Nämä kohottavat ennestään Pinjaisten alueen ennestäänkin poikkeuksellisen korkea lajimäärää. Lajiluettelo on selvityksen liitteenä 1. Kasvilajeissa ei ollut mitään erityisen harvinaista lajia.

Muusta lajistosta ei tehty kattavaa inventointia. Luonnon rakennepiirteiden perusteella arvioituna linnustolle ja muullekin eläimistölle arvokkaimmat osat ovat Mustionjoen rantametsät (69 ja 71).

Muusta lajistosta merkittävimmät ovat Mustionjoen korentofauna sekä nilviäislajisto, jotka on kuvattu vuoden 2008 raportissa.

3.2. Uhanalaiset lajit

Selvitysalueelta esiintyy todennäköisesti suurelta osin sama uhanalaisluokiteltu lajisto, joka on lueteltu vuoden 2008 raportissa esiintyväksi Pinjaisten alueella. Nämä ovat: Mustionjoen lajit saukko, jokihelmisimpukka ja vuollejokisimpukka, jokirantojen lehtimetsien lajit pikku- ja harmaapäätikka sekä nokkavarpuinen. Myös vuorijalava kuuluu uhanalaisiin lajeihin.

3.3. Erityissuojellut ja tiukasti suojellut lajit

Selvitysalueelta ei havaittu luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisia erityissuojeltavia lajeja.

EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelemista lajeista (luonnonsuojelulaki § 49) alueella esiintyy saukko, vuollejokisimpukka, pohjanlepakko, isoviiksisiippa/viiksisiippa sekä vesisiippa. Sen sijaan samaan suojelustatukseen ryhmään kuuluvaa liito-oravaa ei alueella havaittu. Näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Saukon ja vuollejokisimpukan osalta suojelu toteutuu, kun kaavassa huomioidaan Mustionjoen Natura 2000 -alue (ks. Vuoden 2008 raportti, luku 5).

Lepakoiden osalta tulee säilyttää sekä kesällä käytössä olevat lisääntymispaikat, että talvehtimispaikat. Osa-alueella sijaitseva kellari saattaa olla lepakoiden käyttämä talvehtimispaikka, mutta kesäaikaisia lisääntymispaikkoja alueella tuskin on. Jokivarren rantametsät ovat lepakoiden ruokailualueita.

3.4. Luontotyypit

Luontotyypeiltään arvokkainta osaa alueella ovat Mustionjoen rantalehdot.

Muutoin alue edustaa tavanomaisia eteläsuomalaista luontoa.

3.5. Uhanalaiset luontotyypit

Alueella esiintyy yhtä uhanalaista luontotyyppiä (Raunio ym. 2008).

Vaahteralehdot

- alueen 71 eteläosa on vallitsevan jalopuulajin mukaan luokiteltavissa vaahteralehdoksi
- luontotyyppi on Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen (EN)

3.6. Ekologiset yhteydet

Lepakoille ja monille linnuille tärkeitä kulkureittejä ovat jokirannan puuvyöhykkeet. Niitä ei tulisi katkaista, vaan säilyttää puustoisina. Jokinäkymien avaamiseksi joenrannan puustoa voi kuitenkin paikoin harventaa (ks. ko. osa-alueiden suositukset).

4. Vaikutukset Mustionjoen Natura 2000 -alueeseen

Natura-arvion tarveharkinnan osalta pätee vuoden 2008 raportin arvio. Sen mukaan tavoitteeksi kaavoitukselle tulee asettaa se, että alueen rakentaminen ei heikennä joen suojeluarvoja. Tämä toteutuu siten että:

- itse jokeen ei rakenneta,
- jokirantaan tai jokitörmille ei rakenneta,
- rantoja ei kaiveta, pengerretä eikä paaluteta,
- joen vedenlaatu ei rakentamisen takia heikkene merkittävästi esim. hulevesien takia.

Jos yllä mainitut ehdot täyttyvät, ei kaavalla ole todennäköisesti merkittävää heikentävää vaikutusta alueen niihin luonnonarvoihin, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Varsinaista luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviota ei tällöin tarvita.

5. Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen J., Ulvinen T. & Uotila P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio, 4 p. - Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen Ympäristökeskus, Helsinki.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen 8/2008. Suomen ympäristökeskus. 572 s.
- Vuorinen, E. 2000: Pentbyn ja Koskenkylän luonto. Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen Oy. 10 s.+3 liitettä.
- Vuorinen, E. 2008: Pinjaisten luontoselvitys. Pohjan Ruukkiteollisuus Oy. 28 s.+3 liitettä.

Liite 1. Lajiluettelo

Putkilokasvit (viimeinen sarake: X-merkityt ovat lajeja, joita ei havaittu v 2008)

<i>Acer platanoides</i>	vaahtera	lönn	
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	rölleka	
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö	nysört	
<i>Acorus calamus</i>	kalmojuuri	kalmus	
<i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	kirskål	
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	rödven	
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä	klibbal	
<i>Alnus incana</i>	harmaaleppä	gråal	
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	ängskavle	
<i>Amelancier spicata</i>	isotuomipihlaja	blåhagg, häggmispel	
<i>Angelica sylvestris</i>	karhunputki	stråtta, skogspipa	
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	hundkåx	
<i>Arctium tomentosum</i>	seittitakiainen	ullig kardborre	
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	gråbo	
<i>Athyrium filix-femina</i>	hiirenporras	majbråken	
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	vårtbjörk	
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka	bergrör	
<i>Calla palustris</i>	vehka	missne	
<i>Caltha palustris</i>	rentukka	kalvleka, kabbleka	
<i>Campanula patula</i>	harakankello	ängsklocka	
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello	liten blåklocka	
<i>Carex pilulifera</i>	virasara	pillerstarr	
<i>Centaurea jacea</i>	ahdekaunokki	rödclint	
<i>Chelidonium majus</i>	keltamo	skelört	
<i>Cicuta virosa</i>	myrkkyykeiso	språngört	
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	åkertistel	
<i>Cirsium helenioides</i>	huopaohdake	brudborste, borsttistel	
<i>Crataegus grayana</i>	aitaorapihlaja	häckhagtorn	
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	hundåxing	
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	tuvtåtel	
<i>Deschampsia flexuosa</i>	metsälauha	kruståtel	
<i>Elymus repens</i>	juolavehnä	kvickrot	
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma	mjölkört	
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte	åkerfråken	
<i>Equisetum fluviatile</i>	järvikorte	sjöfråken	
<i>Equisetum pratense</i>	lehtokorte	ängsfråken	
<i>Festuca rubra</i>	punanata	rödsvingel	
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo	älgrås	
<i>Fraxinus excelsior</i>	saarni	ask	
<i>Galeopsis tetrahit</i>	karheapillike	pipdån	
<i>Galium album</i>	paimenmatara	stormåra	
<i>Galium x pomeranicum</i>	piennarmatara	mårakorsning	X
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	humleblomster	
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	nejlikrot	
<i>Hesperis matronalis</i>	illakko	aftonviol, hesperis	
<i>Hieracium umbellatum</i>	sarjakeltano	flockfibbla	
<i>Hypericum maculatum</i>	särmäkuisma	fyrkantig johannesört	
<i>Impatiens glandulifera</i>	jättipalsami	jättebalsamin	
<i>Iris pseudacorus</i>	kurjenmiekkä	svärdsliilja	
<i>Juncus effusus</i>	röyhyvihvilä	veketåg	
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä	gulvial	
<i>Leontodon autumnalis</i>	syysmaitiainen	höstfibbla	
<i>Linaria vulgaris</i>	kannusruoho	gulsporre, sporreblomma	

<i>Lupinus polyphyllus</i>	komealupiini	blomsterlupin	
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi	strandlysing	
<i>Lythrum salicaria</i>	rantakukka	fackelblomster	
<i>Malus domestica</i>	omenapuu	äppelträd	
<i>Nuphar lutea</i>	ulpukka	gul näckros	
<i>Paris quadrifolia</i>	sudenmarja	trollbär, ormbär	X
<i>Pastinaca sativa</i>	palsternakka	palsternacka	
<i>Persicaria amphibia</i>	vesitatar	vattenpilört	
<i>Phalaris arundinacea</i>	ruokohelpi	rörflen	
<i>Phleum pratense ssp. pratense</i>	timotei, nurmitähkiö	timotej	
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko	vass	X
<i>Picea abies</i>	kuusi	gran	
<i>Pimpinella saxifraga</i>	pukinjuuri	bockrot	
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty	tall	
<i>Plantago major ssp. major</i>	kyläpiharatamo	groblad	
<i>Poa compressa</i>	litteänurmikka	berggröe	
<i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka	lundgröe	
<i>Polygonum aviculare</i>	pihatatar	trampgräs, trampört	
<i>Populus tremula</i>	haapa	asp	
<i>Potentilla argentea</i>	hopeahanhikki	femfingerört	
<i>Prunus padus</i>	tuomi	häg	
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	smörblomma	
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	revsmörblomma	
<i>Ribes spicatum</i>	pohjanpunaherukka	skogsvinbär	
<i>Rosa dumalis ssp. dumalis</i>	orjanruusu	nyponros	
<i>Rosa pimpinellifolia</i>	juhannusruusu	pimpinellros	X
<i>Rosa rugosa</i>	kurturuusu	vresros	X
<i>Rubus idaeus</i>	vadelma	hallon	
<i>Rumex aquaticus</i>	vesihierakka	hästskräppa	
<i>Salix aurita</i>	virpapaju	bindvide	
<i>Salix caprea</i>	raita	sälg	
<i>Salix cinerea</i>	tuhkapaju	gråvide	X
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltopaju	grönvide	
<i>Sambucus racemosa</i>	tertuselja	druvfläder	
<i>Saponaria officinalis</i>	suopayrtti	såpnejlika	
<i>Sedum acre</i>	keltamaksaruoho	gul fetknopp	
<i>Senecio viscosus</i>	tahmavillakko	klibbkorsört	
<i>Solanum dulcamara</i>	punakoiso	besksöta	
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku	gullris	
<i>Sonchus arvensis</i>	peltovalvatti	mjölktistel, åkermolke	
<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>	pihlaja	rönn	
<i>Syringa vulgaris</i>	pihasyreeni	syren	
<i>Tanacetum vulgare</i>	pietaryrtti	renfana	
<i>Taraxacum sp., sektio Ruderalia</i>	rikkavoikukat	ogräsmaskrosor	
<i>Tragopogon pratensis</i>	pukinparta	ängshavrerot	X
<i>Trientalis europaea</i>	metsätähti	skogstjärna	
<i>Trifolium hybridum ssp. hybridum</i>	rehualsikeapila	alsikeklöver	
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	rödklöver	
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti	hästhov	
<i>Typha latifolia</i>	leveäosmankäämi	bredkaveldun	
<i>Ulmus glabra</i>	vuorijalava	alm	
<i>Urtica dioica</i>	nokkonen	brännässla	
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke	teveronika	
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	kråkvicker	